

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут агротехнологій, селекції та екології

University of Opole (Poland)

International Slavis University (Macedonia)

Cooperative Trade University of Moldova

«Урожайність та якість продукції рослинництва за сучасних технологій вирощування»

присвячена пам'яті професора Г. П. Жемели

30 вересня 2025 року

*Матеріали
Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції
30 вересня 2025 року*

**Полтава
2025**

УДК 633:631.559:006.015.5:631.5

У 71

Редакційна колегія:

Гангур В. В. – завідувач кафедри рослинництва Полтавського державного аграрного університету, доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник.

Маренич М. М. – директор навчально – наукового інституту агротехнологій, селекції та екології, доктор сільськогосподарських наук, професор кафедри селекції, насінництва і генетики

Куценко О. М. - професор кафедри рослинництва Полтавського державного аграрного університету, професор, кандидат сільськогосподарських наук

Jolanta Wojarszczyk - Doctor, adjunct, Institute of Soil Science and Plant Cultivation – State Research Institute in Puławy

Писаренко В. М. - професор кафедри захисту рослин Полтавського державного аграрного університету, професор, доктор сільськогосподарських наук

Білоношко В. Я. - професор кафедри екології та агротехнологій ННІ природничих та аграрних наук Черкаського національного університету ім. Богдана Хмельницького, професор, доктор сільськогосподарських наук

Полторецький С. П. - професор кафедри рослинництва ім. О. І. Зінченка Уманського національного університету садівництва, професор, доктор сільськогосподарських наук

Бараболя О. В. – доцент кафедри рослинництва, завідувач Науково-дослідної лабораторії якості зерна імені Г. П. Жемели Полтавського державного аграрного університету, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

Шакалій С. М. – доцент кафедри рослинництва, фахівець другої категорії Науково-дослідної лабораторії якості зерна імені Г. П. Жемели Полтавського державного аграрного університету, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

Урожайність та якість продукції рослинництва за сучасних технологій вирощування, присвячена пам'яті професора Г. П. Жемели: матеріали Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Полтава, 30 вересня 2025 р.). Полтава :ПДАУ, 2025. 181 с.

ISBN 978-617-8466-56-5

У збірнику представлені матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, присвяченої пам'яті професора Г. П. Жемели, за результатами досліджень щодо: перспективних напрямів вирощування продукції рослинництва; якості, стандартизації та сертифікації продукції рослинництва; актуальних проблем інноваційної економіки в АПВ, 4R технологій в агровиробництві; інноваційних напрямів зберігання та переробки продукції рослинництва, харчових технологіях. Матеріали призначені для наукових співробітників, викладачів, студентів та здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії вищих навчальних закладів, фахівців і керівників сільськогосподарських та переробних підприємств АПК різної організаційно- правової форми, працівників державного управління, освіти та місцевого самоврядування, всіх, кого цікавить проблематика урожайності й якості продукції рослинництва за сучасних технологій вирощування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів, точність наведених даних і відповідність принципам академічної доброчесності несуть автори. Матеріали видані в авторській редакції.

Рекомендовано до друку Вченою радою Полтавського державного аграрного університету (протокол N 3 від 27.10.2025 року)

© Автори тез, включені до збірника, 2025

© Полтавський державний аграрний університет, 2025

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	3
1. ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ ВИРОЩУВАННЯ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА	
<i>Невідничий О. С.</i>	10
СУЧАСНІ УМОВИ ВИРОЩУВАННЯ АЛТЕЇ ЛІКАРСЬКОЇ	
<i>Марініч Л. Г., Кулик М. Є., Крат М. О.</i>	12
РОЛЬ АЗОТУ У ФОРМУВАННІ ВРОЖАЮ ОЗИМОЇ ПШЕНИЦІ	
<i>Ласло О. О., Йона О. Л.</i>	14
ЕФЕКТИВНІСТЬ ГЕРБІЦИДНОГО ЗАХИСТУ У ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ СОРТУ СТАЛЕВА	
<i>Шакалій С. М., Барабаш В.</i>	18
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ У ФОРМУВАННІ ЯКОСТІ ЗЕРНА ПШЕНИЦІ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ	
<i>Шакалій С. М., Словова В.</i>	20
ВПЛИВ АГРОЕКОЛОГІЧНИХ ФАКТОРІВ НА ФОРМУВАННЯ ЯКОСТІ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР	
<i>Шакалій С. М., Четверик О. О., Катренко Н.</i>	22
ВПЛИВ БІОПРЕПАРАТІВ НА ФОРМУВАННЯ ВРОЖАЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СОРТІВ ЯЧМЕНЮ ЯРОГО	
<i>Шакалій С. М., Трусько О.</i>	25
ТРИВАЛІСТЬ МІЖФАЗНИХ І ВЕГЕТАЦІЙНИХ ПЕРІОДІВ РОСЛИН	
<i>Шакалій С. М., Солодовник О.</i>	27
ВПЛИВ СОРТУ НА ФОРМУВАННЯ ПОКАЗНИКІВ СТРУКТУРИ РОСЛИН ГОРОХУ	
<i>Шакалій С. М., Півньов Я. М.</i>	29
ВПЛИВ СОРТУ НА ФОРМУВАННЯ ПОКАЗНИКІВ СТРУКТУРИ РОСЛИН ГОРОХУ	
<i>Шакалій С. М., Ісаєнко О. В.</i>	32
ФОРМУВАННЯ МОРФОТИПУ СОРТІВ ГОРОХУ ЗАЛЕЖНО ВІД МІНЕРАЛЬНОГО ЖИВЛЕННЯ	
<i>Марініч Л. Г., Барановський О. О., Ковтун С. С.</i>	34
ВПЛИВ СТРОКІВ СІВБИ НА ВЕГЕТАЦІЙНИЙ ПЕРІОД КУКУРУДЗИ	
<i>Будник Є.</i>	37
ПЕРСПЕКТИВИ ВИРОЩУВАННЯ НУТУ В УМОВАХ ЛІВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ	
<i>Ляшенко В. В., Гора І. А.</i>	39
ВРОЖАЙНІСТЬ ОРГАНІЧОЇ СОЇ ПІД ВПЛИВОМ РИЗОБІЙ І МІКОРИЗИ ЗА КЛІМАТИЧНИХ ЗМІН	
<i>Liashenko Viktor, Ostapenko Valentyn</i>	41
THE IMPACT OF CLIMATE CHANGE ON THE QUALITY AND YIELD OF DURUM WHEAT GRAIN	
<i>Буряк В.</i>	43
ВИКОРИСТАННЯ БІОПРЕПАРАТІВ У ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ МОРКВИ СТОЛОВОЇ	

Урожайність - головний показник ефективності вирощування сільськогосподарських культур, зокрема гороху. Вона залежить від комплексу факторів: сортових особливостей, агротехнічних заходів, погодно-кліматичних умов, рівня удобрення, захисту від хвороб і шкідників [3].

Урожайність сортів гороху по наших варіантах дослідів була більшою за використання технології No-till по сорту Отаман і становила в 2023 році – 2,90 т/га, 2024 – 3,41 т/га та в 2025 році- 3,10 т/га.

За використання рекомендованої технології вирощування урожайність найменшою була по сорту Девіз і становила за середніми даними 2,71 т/га. По сорту Отаман середня урожайність була 3,07 т/га, сорт Царевич – 2,95 т/га.

Список використаних джерел:

1. Баташова М. Є. Формування врожаю гороху посівного в умовах дефіциту вологи. ПДАА Науково-практична конференція професорсько-викладацького складу, 2014. С. 8-10.
2. Бахмат М.І., Небаба К.С. Структурні елементи врожаю гороху посівного залежно від удобрення та регуляторів росту в умовах Лісостепу Західного. Науковий вісник НУБіП України. Серія Агрономія. 2018. №294. С.24-31.
3. Баган А.В., Юрченко С.О., Шакалій С.М. Формування посівних якостей насіння зернобобових культур залежно від стимулятора росту foliar concentrate. *Таврійський науковий вісник*. №113. С. 3-9.

Шакалій Світлана Миколаївна,

к. с.-г. наук, доцент

ORCID ID: 0000-0002-4568-1386

Півньов Ярослав Миколайович

ЗВО ОПП Насінництво і насіннєзнавство

Полтавський державний аграрний університет

м. Полтава

ВПЛИВ СОРТУ НА ФОРМУВАННЯ ПОКАЗНИКІВ СТРУКТУРИ РОСЛИН ГОРОХУ

Формування кількості рослин гороху в посівах — важливий елемент структури врожаю, який значною мірою залежить від системи удобрення. Добрива впливають як на енергію проростання насіння, так і на подальший ріст і розвиток рослин упродовж вегетації, зокрема на виживання сходів, кущення, стійкість до хвороб і стресових умов [1].

Як бачимо з даних таблиці 1 показник кількості рослин сортів гороху був

дещо більшим у сорт Глянс за використання біопрепарату Актофіт і становив за роки досліджень від 113 до 121 шт./м² та дещо менші вони були за використання препарату Боверин – від 103 до 122 шт./м².

Таблиця 1

Вплив біопрепаратів на кількість рослин сортів гороху за роки досліджень

Сорт (фактор А)	Варіант обробки (фактор В)	Кількість рослин, шт./ м ²		
		2023 р.	2024 р.	2025 р.
Оплот	Ризостим	102	110	98
	Актофіт	105	116	115
	Боверин	112	114	112
Глянс	Ризостим	99	110	106
	Актофіт	113	125	121
	Боверин	103	122	116

По сорту Оплот показники були найменшими на фоні використання препарату Ризостим від 98 до 110 шт./м², та дещо вищими за використання Актофіту та Боверину.

Використання біопрепаратів позитивно впливає на кількість рослин гороху, що зберігаються до збирання. Правильна система удобрення та обробка біопрепаратами — це основа формування оптимальної густоти стояння рослин і, відповідно, високого врожаю [2].

Кількість бобів на одній рослині гороху є важливим елементом структури врожаю і значною мірою визначає продуктивність культури. Цей показник формується під впливом багатьох факторів — від сорту та погодних умов до агротехніки, передусім удобрення та густоти стояння рослин.

Таблиця 2

Вплив використання біопрепаратів на формування показників структури врожаю сортів гороху за роки досліджень

Сорт (фактор А)	Варіант обробки (фактор В)	Кількість, шт					
		бобів на рослині			насінин в бобі		
		2023 р.	2024 р.	2025 р.	2023 р.	2024 р.	2025 р.
Оплот	Ризостим	2,9	3,1	3,0	4,0	4,1	4,0
	Актофіт	3,5	4,1	4,0	5,2	5,6	5,4
	Боверин	3,3	3,9	4,0	5,1	5,4	5,3
Глянс	Ризостим	2,8	3,3	3,2	3,8	4,0	3,9
	Актофіт	3,6	4,3	4,1	4,9	5,7	5,4
	Боверин	3,4	4,0	3,9	4,8	5,6	5,7

За показником кількості бобів на рослині та насінин в бобі найбільші показники було отримано в 2024 році по сорту Глянс за використання

біопрепарату Актофіт і становила 4,3 штук бобів на рослині та 5,7 штук насінин в бобі. Дещо нижчими ці дані були по сорту Оплот, але різниця незначна.

Показник кількості бобів на рослині гороху є важливою характеристикою продуктивності культури. Він залежить від поєднання сортових особливостей, умов вирощування та агротехнічних заходів. Для досягнення максимального значення цього показника доцільно застосовувати збалансоване удобрення та біологічну інокуляцію [2].

Маса 1000 зерен — це інтегральний показник, що відображає суму впливів агротехніки, кліматичних умов і сортових властивостей. Для досягнення високих значень важливо забезпечити збалансоване живлення, оптимальні умови в період наливу зерна та використання якісного насінневого матеріалу.

Таблиця 3

Вплив сорту та варіантів обробки на формування маси 1000 насінин за роки досліджень

Сорт (фактор А)	Варіант обробки (фактор В)	Маса 1000 насінин, г		
		2023 р.	2024 р.	2025 р.
Оплот	Ризостим	154,0	161,2	154,2
	Актофіт	175,9	184,5	175,6
	Боверин	169,2	182,1	179,2
Глянс	Ризостим	160,0	156,2	149,7
	Актофіт	176,4	195,2	185,2
	Боверин	170,1	189,0	179,9

На варіантах Ризостим по сорту Оплот показник маси 1000 насінин становив від 154,0 до 154,2 г. За використання Актофіту були дані 175,6 г (2025 р.) до 184,5 г (2024 р.). За використання біопрепарату Боверин 2023 році – 169,2 г , 2024 р. – 182,1 г та в 2025 році становила 179,2 г.

По сорту Глянс ми мали найбільшу масу 1000 насінин на варіантах використання біопрепарату Актофіт від 176,4 г (2023 р.) до 195,2 г в 2025 році. Дещо нижчими були дані по інших варіантах використання біопрепаратів.

Список використаних джерел:

1. Шакалій С. М. Формування показників структури врожаю сортів гороху. Матеріали наукової конференції професорсько-викладацького складу Полтавського державного аграрного університету за результатами науково-дослідної роботи 2021-2022 років. м. Полтава, 17-18 травня 2023 р. Полтава: РВВ ПДАУ, 2023. С. 133-135.
2. Черенков А. В., Клиша А. І., Гирка А. Д., Кулініч О.О. Зернобобові культури: сучасні технології вирощування: монографія. Дніпропетровськ: Акцент ПП, 2014. 110 с.